

Ese de două ori in septimana:

Joi-a si Duminec'a.

Pretiuul de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patraru de ann . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sirc garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuul publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

La cestiunea reducerii parochieloru si imbunatatirea dotatiunei preotiesci.

Se tienura deja patru sinóde eparchiali dela eluptarea si sanctionarea autonomiei nóstre bisericesci, si in meritulu cestiunei de sub intrebare nu prea multu s'a facutu. —

Sinodulu eparchialu din anulu 1871 sub Nr. 89 a decisu a se face unu proiectu pentru regularea parochieloru si imbunatatirea dotatiunei preotiesci. Acestu decisu — ce e dreptu — s'a si efeptuitu, càci venerabilulu Consistoriu alu Aradului totu in anulu acel'a sub Nr. ^{132.}/_{29.} pl. esmitiendu o comisiune pentru elaborarea proiectului cestionatu, respectiv'a comisiune a satisfacutu misiunei sale, subscernendu memoratulu proiectu la sinodulu eparchialu din anulu 1872. care proiectu sinodulu l'a si acceptatu sub Nr. 139. si a avisatu pre venerabilele Consistorie eparchiali, ca partea prima a proiectului, ce tractéza despre regularea parochieloru se servésca ca directiva la casurile de vacantia ce voru ocure, éra cu privintia la partea a dou'a a numitului proiectu — care contine mesuri referitóre la imbunatatirea dotatiunei preotiesci, s'a dispusu ca acelea mesuri numai decátu sè se puna in lucrare prin respectivele Consistorie.

Referitoriu la regularea parochieloru, trebuie se constatamu cu cea mai mare bucuria, cà Inaltu Preásanti'a Sa parintele episcopu Mironu Romanul — carele numai decátu dupa introducerea sa in scaunulu episcopescu, presidiandu ca nou episcopu in siedinti'a consistoriala — ni adatu celea mai eclatante si imbucuratóre dovedi despre bunele si salutarele-i intentiuni ce le are catra clerulu si poporulu seu, prin decretarea reducerii aloru mai multe parochii devenite vacante.

Este preste totu recunoscutu, cà suntemu preotii unui poporu materialminte scapatatu. Toemai pentru aceea, cà suntemu preotii unui popóru seracu, pentru ce sè se inmultiesca numerulu preotiloru intr'o comuna? Pentru ce se fie câte doi, trei preoti intr'o comunitate, unde si unulu e deajunsu pentru suportarea si efeptuirea functiuniloru preotiesci? Reducere!*) Acést'a o eschiamo vócea timpului, si impregiurarile in cari ne aflamu; acést'a e celu mai eficace modu pentru de a se face in câtva posibila imbunatatirea starei preotiesci.

Dar pe langa reducerea succesiva a parochieloru, apare necesitatea evidenta de a se luá inca si alte mesuri neamenavere cu privintia la imbunatatirea prestatiuniloru preotiesci. — Se recere adeca:

1). Stabilirea birului lecticalu. Càci birulu ce se solvesce astadi preotului e feliuritu. In unele comunitati poporeni carii posedu case cu pamentu solvescu birulu in naturale, éra acei poporeni carii n'au pamentu

aratoriu solvescu câte 60. cr. la anu. In alte comune poporeni carii au case fora pamentu solvescu câte o mesura de bucate, éra cei cu pamentu câte două mesuri. — Si in alte comunitati poporeni carii au case fie cu pamentu séu fora, solvescu birulu in bani gata câte 1. fl. 45 cr. éra cei fora case carii se afla pe la altii ca incuili, solvescu câte 1 fl. la anu. — Birulu acest'a ar trebui sè se reguledie pretotindenea intr'o forma, apoi — dupa ce se va regulá fia in naturale, fia in bani gata, — sè se incasedie prin organele comunali, dar nu prin preotu, càci nu este unu ce mai degradatoriu pentru caracterulu preotului decátu acea impregiurare: candu elu e constrinsu a umblá pe la casile poporeniloru sei dupa competinti'a sa lecticala.

2.) Normisarea tacselor stolari. — Norm'a stolara, facuta nainte de acést'a cu 95 de ani, sè se intocmésca in mesura corespundietória timpului in care traimu. In celea mai multe locuri poporulu nostru e dedatu cu multe si lungi ceremonii — mai alesu la inmormentari, unde pottesce functiuni multe, stelpi, séu cetirea evangelistiloru, prohodu lungu, cuventare funebrala, iertatiuni, câte 12 evangeliu pe cale mergandu la morminti, evangeliu lui Lazaru, deslegare, redicarea pausului, etc. — pentru cari inse nu-i place a remunerá óstenel'a preotului; si decá acest'a — pentru ceremoniele efeptuite, pretinde câte 10—12. fl. „vai ce mare tragau este preotulu nostru“ i este recunoscinti'a. Deci ar fi fórté de doritu, ca venerabilulu Sinodu eparchialu, fiecarei functiuni deosebi se i croiésca o tacsá anumita, ca astfeliu cunoscute fiindu poporului tóte tacséle diferiteloru functiuni preotiesci, se nu aiba causa a invinuí pe preotu, candu acest'a si-pottesce rebonificarea osteneleloru sale pentru seversirea ceremoniloru pretinse de poporu. Atunci apoi poporulu cunoscendu tacséle fipsate pentru fiecare functiune de osebi, séu va remunerá óstenel'a preotului forá invinuire, séu va mai lasá din multele ceremonii sub a caror'a greomentu preotulu adeseori si-ruinedia sanetatea. — La normarea stóleloru inse sè se iée in consideratiune vócea clerului. —

3.) Provederea preotului cu locuintia parochiala. — Fiindu cà mai pretotindenea lipsescu casile parochiale, sè se deoblige fiecare comunitate a castigá locuintia cuviintósa pe sém'a preotului.

Acést'a este si opiniunea onorabilei comisiuni consistoriale, care in proiectulu seu despre imbunatatirea dotatiunei preotiesci (vedi §-7.) o a accentuatu fórté nimeritu, si care proiectu de altmintrelea s'a acceptatu din partea venerabilulu Sinodu eparchialu din anulu 1872. sub Nr. 139. — Deci nu remane. alta, decátu ca decisulu adusu in meritulu causei acesteia sè se puna numai decátu in pracsá.

Daca in cutare comuna nu se afla in presinte edificiu parochialu, pana la procurarea aceluia, — pentru cutirulu preotiescu sè se solvésca arend'a din cassad'a.

*) Unde se póte, si unde este ce reduce.

bisericeii, căci acést'a sarcina cu multu mai usioru o voru poté suportá 200 — 300 de familii, *) decátu preotulu singuru. —

4.) Scutirea preotului de la solvirea contributiunei cadietóre pe pamentulu parochialu, căci acést'a nu este proprietatea individuala a preotului, ci a comunei bisericesci, prin urmare acést'a se fie indetorata a suportá sarcin'a contributiunei, dar nu preotulu. —

Facenduse aceste dispusetiuni necesarii si neevitabili, preotulu va deveni într'o pusetiune mai favorabila, candu apoi cu totu dreptulu se va poté pretinde dela densulu, ca se fia lumin'a lumii si sarea pamentului, pana atunci inse tóta pretensiunea va fi o dorintia desiérta. —

Suntemu aprópe de alu cincelea Sinodu eparchialu. Deci ar fi timpulu celu mai supremu ca treb'a dotatiunei preotiesci se ocupe locu intre agendele celea mai importante ale Ven. Sinodu eparchialu, in a carui'a atentiune mi-permitu a recomandá memorandumulu preotimei din protopresbiteratulu Chisineului subscernutu la Ven. Sinodu eparchialu din anlu trecut. —

Iosifu Besanu,
parochu.

Biseric'a romana si miturile.

Odinióra istori'a romana se sciá dela sine cu trei generatiuni in urma, spusa de tata la fiu, la nepotu si asia mai departe; atunci nu trebuiá a se invetiá ea in scóla pentru că se invetiá pe campulu lupteloru, astadi inse nu altcum fora numai in scóla se poté invetiá. **) Parintiloru asia dara li remasa se nareze copiiloru si nepotiloru credintiele mitice ale strabuniloru, care unele dintre ele astadi sunt si invescute in sacrulu velu alu credintiei lui Cristosu, ba sunt impreunate cu unu respectu de pietate la poporulu nostru fiindu că sunt ereditate dela mosi si stramosi, si romanulu e dedatu a pretiui si stimá obiceiurile stramosiesci.

Omulu dela providintia fiindu indiestratu cu unu spiritu petrundietoriu, dar marginitu, nu se indestulá cu obiectele cari le cuprinse cu mintea. Elu cunoscu universulu cu elemintele sale; o frumsetia rara si o deseversire aflá in tóte acestea, ér' in faci'a loru privinduse pre sine se vediu cátu este elu de marginitu, cátu este de micu. De aceea prim'a lui cautare erá indreptata spre fiintie mai nalte, fiintie de cari credea a fi protegiatu, séu din contra. Omulu incepuse dar pe aceste fiintie un'a câte un'a, cu voia séu de nevoia a le stimá si a le aretá iubire; dar nici cu acést'a nu se multiam; elu vediu, că tóte aceste fiintie, sórele, lun'a, stelele, etc. cari se impartesiau in onórea de Dieu sunt marginite: si éta vedemu populatiunile antice, in culminea culturei, adorandu intre Dieii loru si pre Dumnedieulu celu nevediatu. Si se nu credemu, că cultulu, ce-lu oferéu pagánii, Dieiloru loru, erá mai multu unu cultu de eticheta, — ca la noi crestini de astadi, nu; pentru că si cei mai invetiati, cari cautau cumva a gasi pe Ddieulu celu viu, pe langa tóta scrutarea loru, ei adorau pe cei ce ii avéu cunoscuti. Iubiau mai incolo pagánii pe Dieii loru, pentrucá, fiindu religiunea, Dieii si Statulu strinsu legate de olalta, adorandu-ii, credéu că-si adóra esistinti'a loru sociale. Dar' aci nu amu de scopu a face legend'a religiuneloru pagáne, fie dar inca disu, ca argumentu la cele amintite, că ei tienéu multu la Dieii loru nationali, si că opositiunile la introducerea crestinismului, nu se facéu daca acele ginti pagáne tienéu pucinu la Dieii si cultulu loru nationalu, ca noi crestinii.

*) Dar unde nu-su mai multu de 45 familii?

Red.

**) Despre acést'a altmintrelea, cu permisiunea O. Redactiunii-voiu vorbi cu alta ocaziune.

Scopulu meu ar fi a aretá pe scurtu dupa modestele mele puteri — că in biseric'a romana si pana astadi se afla miturile stramosiloru nostri, dar' imbracate in costumulu crestinismului, invescute cu credinti'a cea adevrata. *Si afirmu: că Romanii nu potu, si nu trebuie se aiba alta biserică decátu cea romana incopciata cu obiceiurile ereditate dela stramosi.*

Eu nu sum fanaticu dar nici ateistu. Nu sum nici dintre acei ortodocsi, cari pretindu, că numai in biseric'a noastră este mantuire; *amu convictiunea inse, că pe noi Romanii numai biseric'a nationala ne poté mantui.*

Pentru că un'a si aceasi credintia nu convine la tóte némurile. Fia care individu si-are viet'a sa proprie, calitatile sale fisice si morale. Totu astfelu este si cu natiunile. Căci dupa cum nu se poté confundá fiinti'a unui individu cu a altui'a, asemenea nici a unei natiuni cu a celeialalate.

Biseric'a noastră a fostu totudeun'a romana, chiaru si atunci, candu cultulu divinuu se celebrá in limb'a slava si candu strainii in semnu de recunoscintia pentru loialitatea si supunerea noastră, ne-au inundatu cu o multime de preoti straini cari vorbiau într'o limba, pe carea poporulu nu o pricepea.

Nu fora cauza amu amintitu in trecut, că pagánii inca avéu si tienéu multu la Dieii, credinti'a si cultulu loru nationalu.

Coloniile romane aduse in Daci'a de Traianu inca avéu credinti'a séu cultulu loru nationalu romanu, tocmai acel'a, care-lu avé mam'a Rom'a, cu aceea deosebire, că ei mai primira căti-va Diei daci, in registrulu Dieiloru loru. Si se nu ne miramu, căci tóte gintele pagáne, si in specialu Romanii avéu obicei a tiené strinsu la credinti'a, Dieii loru, si decátu se pérda unulu dintre ei, mai bine mai priméu doi trei séu si mai multi intre ai loru dela gintea subjugata.

Poporulu romanu in Daci'a Traiana dara avé credinti'a, Dieii sei nationali, candu s'a introdusu aici crestinismulu. Ei nu putura se se lapede numai de cátu pentru Dumnedielu celu nevediatu, de credinti'a si Dieii loru. Se mai insemnamu, că si ss. parinti din secolii primi dupa Cristosu predicandu cuventulu lui Ddieu pucinu le pasá, deca poporulu abdica séu nu de suvenirile stramosiesci. De aceea si poporulu romanu nu-i pasá multu a primí si inca cu placere a serbá nascerea lui Cristosu, in dilele de serbatóre anuala a Lariloru parintiesci. Elu primí cu placere se postésca vinerea pentru patimile lui Isusu, căci si asia serbau ei vinerea, o si cátu mai postéu bieteles femeii diu'a Vinerei, — pentrucá femeile totu deuna si-pretiuiéu frumséti'a loru! apoi de ce se nu postésca si Mercuri'a? Au nu postésca o multime de femei si Marti'a . . . intréba-le si-ti voru raspunde: vine Martiolea; ba se afla familii intregi, cari postésca si Lunea pentru ca se fie norocóse in tóte intreprinderile loru economice; in specialu, unele femei postésca Lunea, pentru ca se fie daruite cu mana. . . .

De candu au incetatu resbelele multe dintre Romani, Martiolea a inceputu a-si perde valórea inaintea femeiloru; dar Vinerea nu, ea astadi tocmai atátu e de adorata de romanele nostre precum erá in timpii lui Traianu. Se te ferésca Ddieu se nu menanci de dulce (men-cari unse) Vinerea — că orbesci, se nu cosi, se nu speli nici se coci, că pe s. Vinere de astadi 'ti dicu, că te schimosesci la facia . . . audi într'unu tonu piosu vorbinduse intre romanele nostre.

Ei bine, nu sunt aceste mituri si obiceiuri stramosiesci invescute in religiunea lui Cristosu?

Nu este chiar spiritul romanului de astăzi totu acel'a alu vechiloru romani?! Înaintea lui totu ce nu este romanu este barbaru s'eu pagănu.

Dar mai multu, pentru densulu natiune si religiune este totu un'a. Elu numai decâtu onoréza pe ori si cine, care adoréda pe Ddieu in biseric'a lui nationala, cu titlulu de „Romanu“ . . . par' cà ar' vré sè dica „*Esti romanu cà adoredi pe Ddieulu natiunei mele.*“ Aci nimicu nu este ridiculosu, . . . ast'a este glori'a stramosiloru, eredita in stranepoti. Dieii stramosiloru nostri erau mari naintea loru, si pentru cà Dieii si natiunea erá un'a, si natiunea erá mare si gloriósa! Si apoi eu credu, cà si din altu punctu de vedere nu este nimicu ridicolu: càci poporul nostru este fórté solidu, si-a sciutu adorá Dieii stramosiloru intr'unu modu demnu, — nu ca alte popóre.

Terminu dicendu, cà carturarii respective preotii nostri ar trebui sè priveghieze mai bine asupr'a credintieloru mitice, ale poporului nostru, cari sunt dovéd'a cea mai eclatanta despre originea si caracterulu nostru romanescu; apoi între acelea sunt unele necesarii si bune ba cum disei mai susu, sunt invescute in adeverat'a credintia a lui Cristosu, éra altele sunt stricatióse, — pe celea se le accepte, éra pe cestele cu o agilitate si refusare ba mai multu prin aversatiunea loru propria se staruésca a le sterge din sinulu poporului nostru; càci dice apostolulu Pavelu: „*Priveghiati si ingrigiti de turm'a asupra carei'a spiritulu santu v'au pusu Episcopi si preoti.*“

I. V. Bogdanu.

PROTOCOLULU

Siedintiei a II. ordinaria,

ținuta din partea Epitropiei provisorie pentru administratiunea fonduriloru bisericesci si scolariu comune dieceseloru Aradu si Caransebesiu.

Aradu ⁹/₂₀. Februaru 1874.

Presenti:

Presedintele substitutu: Dr. *Atanasiu Siandoru* din Aradu
Membrii: Dr. *Paulu Vasiciu* din *Temisóbr'a*, *Georgiu Vasileviciu* din *Siri'a*, *Ioanu Suci* din *Socodoru*, *Iulianu Ianculescu* totodata si controloru, din *Lugosi*, *Ioanu Popoviciu* *Desseanu* totodata si juriconsultulu si *Ioanu Moldovanu* totodata si contabilu; ér Notariu *Petru Petroviciu*,

(Finea.)

Nr. 46. De asemenea suplic'a lui *Teodoru Farcasiu* din *Covasintu* pentru întregirea imprumutulu ipotecariu dejá acordatu de sub ^{Nr. Esib. 7.} ^{Sied. I. prot. 15.} in suma de 1000 fl. v. a. — la o suma nominala de 1500 fl. adeca catra sum'a acordata inca mai 500 fl. luanduse la pertractare, la opiniunea juriconsultulu

Se incuviintiédia, si petentele se indruma obligatiunea despre sum'a de 1500 fl. v. a. a o subscriá legalisá si intabulá conformu §. 35. din Regulamentu, avendu apoi a o presentá juriconsultulu spre esaminare in sensulu §. 36. din Regulamentu, si opiniunare in prosim'a siedintia.

Nr. 47. Juriconsultulu la obligatiunile lui *Acsentie Cristinu* si *Tadie Cuteanu* din *Monostoru* despre imprumutulu acordatu sub Nr. Esib. 40. ex. 1873. obsérva, cà cautiunea in obligatiune in locu de 20%, adeca in locu de 100 numai 15%, adeca 75 fl. s'a intabulatu. Asisderea cautiunea la imprumutulu lui *Paulu Iconovu* de 200 fl. in locu de 40 fl. numai cu 30 fl. adeca cu 10% séu 10 fl. mai pucinu, apoi cautiunea la obligatiunea lui *Andrei* *Savulu* in locu de 20% séu 40 fl. s'a intabulatu numai 30 fl. — si asia din acésta cauza propune: cà imprumaturile acordate numai pe lenga detragerea sumelor cautiunale nesuplinite sè se estradee numitiloru petenti.

Petentii respectivi pe calea oficiulu parochialu din *Monostoru* se avisédia a se presentá la Epitropia pentru primirea baniloru, ér administratiunea cassei se face atenta: a detrage respective a retiené intru întregirea cautiunei din suma capitalulu, si anume:

1) dela <i>Acsentie Cristinu</i> si <i>Tadie Cuteanu</i> din capitalulu de 500 fl. suma de — — — — —	25 fl.
2) dela <i>Favelu Iconovu</i> din 200 fl. — — — — —	10 fl.
3) dela <i>Andrei</i> <i>Savulu</i> din 200 fl. — — — — —	10 fl.
	de totu 45 fl.

v. a. care va remané depositata aici pana la platirea capitalorulu fructificandu interese de 6% ce se voru computá la interesele loru, si care sume prin contabilulu epitropiei sunt a se tienne in evidintia. —

Nr. 48. Juriconsultulu la obligatiunea lui *Ilie Luchinu* ér din *Monostoru* asisderea obsérva cà cautiunea in locu de 20% adeca de 60 fl. v. a. se afla cifrata numai cu 15% adeca 46 fl. la ce:

Resolvanduse ca sub Nr. precedinte sum'a imprumutulu acordatu de 300 fl. administratiunea cassei se avisédia a o estradá pe partea petentulu susnumitu, detragendu respective retienendu intru întregirea cautiunei, — din capitalulu de 300 fl. v. a. sum'a de 25 fl. v. a.

Nr. 49. La obligatiunea lui *Acsentie Savulu* totu din *Monostoru* despre imprumutulu de 158 fl. juriconsultulu constata cà imprumutulu s'a acordatu nu numai lui *Acsentie Savulu* ci si sociei sale *Sofi'a*, ér obligatiunea s'a subscriu si intabulatu numai din partea celui anteiu numitu, pana candu ipotec'a este proprietatea comuna a ambiloru, ér sum'a cautiunei in locu de 20% séu 30 fl. s'a cifratu numai cu 20 fl.

De acea banii loru nu se potu estradá pana candu suplicantele acésta scadere nu o va rectificá in modu corespondiatoriu recerintieloru Regulamentulu; despre ce densulu pe calea oficiulu parochialu din *Monostoru* pe lenga restituirea actelor se incunoscintiédia. —

Nr. 50. La obligatiunea lui *Giur'a Savulu* asisderea din *Monostoru* despre imprumutulu de 300 fl. juriconsultulu constata, cà imprumutulu s'a acordatu nu numai lui *Giura Savulu* ci si sociei sale *Mariuti'a* nascuta *Mezinu*, éra obligatiunea si facuta si intabulata numai din partea lui *Giura Savulu*, pana candu ipotec'a oferita este proprietatea comuna a ambiloru, éra sum'a cautiunei in locu de 20% séu 60 fl. s'a cifratu numai cu 45 fl. v. a.

De acea eliberarea baniloru nu se pôte incuviintiá pana candu suplicantele acésta scadere nu o va rectificá in modu corespondiatoriu recerintieloru Regulamentulu; despre ce densulu pe calea oficiulu parochialu din *Monostoru* pe lenga restituirea actelor se incunoscintiédia.

Nr. 51. Se presinta cont'a tipografulu *Stefanu Gyulai* pentru tiparirea de Cuitantie si Contra-Cuitantie pentru interesele detorasiloru in suma de 15 fl. v. a. apoi cont'a compactulu *Nyilas József* pentru legarea protocóloru de contabilitate in suma de 8 fl. la olalta 23 fl. v. a.

Care suma se asémna la administratiunea cassei spre escontentare din rubric'a respectiva.

Nr. 52. Cu privire la §. 4. din Regulamentulu de procedere fiindu de a se pregati de timpuriu computulu despre perceptiunile si erogatiunile fonduriloru, precum si reportulu generalu, despre activitatea respective agendele Epitropiei provisorie pentru substernere la ambele sínóde eparchiali:

Terminulu siedintiei plenarie spre acestu scopu se defige pe ⁷/₁₉. Martiu a. c. avisanduse despre acést'a Escelenti'a Sa Présantitulu Parinte Archiepiscopu si Mitropolitu *Procopiu Ivacicoviciu* ca presiedinte ordinariu si invitanduse membrii; ér comunicarea ratiuciniulu se concrede contabilulu, si reportulu generalu are se 'lu pregatésca notariulu, presentanduse ambele in siedinti'a susdefipta spre censurare.

Nr. 53. Notariulu si contabilulu aretandu cà afacerile scripturistice se inmultiescu totu mai tare, cari numai cu ajutoriulu esceptiunалу a-lu scriitoriloru dela Consistoriu nu se potu efectuí dupa recerintie si puntualitate, — ceru ca celu pucinu pentru operatele catra sínódele eparchiali respective pentru decopierea acelora, — se li-se incuviintiedio unu scriitoriu (diurnistu) permaninte pana la viitórele sínóde eparchiali, candu si asia administratiunea fonduriloru se va regulá definitivminte.

Recunoscenduse multele agende scripturistice si necesitatea de ajutoriu pentru efectuirea acestor'a, cererea acestor'a: se incuviintiédia incredintianduse notariulu Epitropiei a se ingrigi de unu diurnistu cu o retributiune de 30 fl. v. a. la luna, carea inse deocamdata numai pe lun'a lui Martie a. c. se aplacida; ér încátu dupa acésta se va mai aretá trebuintia de acestu ajutoriu, — propunerea ulterióra o de a se face la timpulu seu.

Nr. 54. Specificarea diurnoloru si spesoloru de calatoria pentru membrii participanti la acésta siedintia in suma de 83 fl. 50. cr. v. a. conformu §. 11 din Regulamentu stabilinduse, —

Administratiunea cassei se indruma a escontentá sum'a stabilita si a o induce in erogatiuni la rubric'a desemnata. —

Alte obiecte ne mai fiindu de pertractatu, siedinti'a se incheie, ér autenticarea protocolului din caus'a urgentiei espeditiunilor se conerede biroului.

Autenticatu: Aradu, in 5. Martiu nou. 1874.

Presiedinte substitutu:

Notariu:

Dr. Atanasiu Sándor.

Petru Petroviciu.

Ioanu Moldovanu,
contabilu.

VARIETATI.

== (*Hirotoniri.*) *Teodoru Rosiu*, in 2 Martiu a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fitoriulu parochu in comun'a T. Carandu, cottulu Bihoru. *Ioanu Popovicu*, in 3 Martiu a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fitoriulu parochu in comun'a Miersigu, cottulu Bihoru.

+ **Miere parfumata.** Intr'o di in Brasili'a botanistulu Auguste St-Hilaire picá seriosu bolnavu dupa ce mancasa cu nesocotintia miere selbatica. Este probabilu cá albinele ce produse-sera acea miere se nutrisera cu sucuri veninóse. Intr'adeveru albinele potu, mai dupa vointi'a omului, se adopteze de nutrimentu sucuri de flori cu totulu diferite: ajunge numai de a le pune in apropiere florile din cari dorimu cu preferentia se traga sucuri. Unu agricultoru din Chervy-Cassigny, D. Lance, a potutu se-si procuraze miere cu cutare séu cutare parfumu. Elu introduce in partea de susu a stiubeiloru nisce cutii de sticla dreptunglice in cari albinele isi construiescu fagurii in lungisiu. Prin instinctu albinele implu totd'auna cu faguri partea cea mai de susu a cavitatii naturale séu artificiale ce si-au alesu dreptu cuibu. Terminandu-se fagurulu, se iau cutiele, cari apoi se potu infrumusetiá cu flori colorate inainte de a le dá in mésa. Spre a capetá miere parfumata ajunge de a asiediá cutiele in stiubeiu in momentul candu suntu p'inprijuru florile cu alu caroru parfumu voimu se fie amestécata mierea; albinele se su-pune numai de cátu vointiei cultivatorului. In acestu modu D. Lance fabrica miere de trifoiu, de visdeiu cea mai delicata ce se póte capetá. Mierea alba si cu aspectu frumosu póte fi desplacuta la gustu. Déca imprejurulu stiubeiului se va aflá romonitia, mierea va avea gustulu romonitiei. Este destulu de evidentu cá prin acésta medóda se va procurá fórtu usioru deferite feluri terapeutice de miere, cari vor putea servi a indulci cutare ori cutare medicamentu. Este adevératu érasu cá se va putea ordoná albineloru de a produce miere veninósa; se sperámu in sa cá ele nu se voru face otravitóre fora sciinti'a loru.

□ **Istori'a palarielor.** — Acésta parte importante din costumulu omului datéza din timpurile cele mai vechi in Indii si mai cu séma in Tibetu. Preotii si calugerii acestoru tieri se distingeau totudeauna dupa colórea palariei. Astadi chiar unu mare numeru de preoti (lama) se servescu cu palaria galbena; marele preotu (dalai lama) pórtá palaria rosia ca cardinalii la apusu. In limba Ebreiloru nu esista nici unu terminu spre a numi palari'a, de unde se póte presupune cu óre care basa cá ei nu o intrebuintiau. Lacedemonianii purtau palarii de pásla spre a se deosebí de sclavii loru. Locuitorii Egeinei ácoperira cu palarieloru pe Atenianulu Dracone, care se suise pe teatru spre a ceti legile sale teribile. Romanii isi ácoperiau capulu cu palarii largi candu se duceau la tíera temendu-se de a se espune la arsi'ti'a sórelui in ardietórele campii din jurulu Romei. In Franci'a ele datéza inca din timpulu lui Carolu VII. care fu probabilmente celu d'intaiu rege alu Franciei ce purtà palaria. Ludovicu VI, Franciscu I. ilu imitara. Mai tardiu preotii catolici adoptara o palaria cu bordurile fórtu largi. Celu dintaiu regulamentu asupra acestei profesii se facé la Paris in 1578. Se fabricara palarii de castoru, berbece, cáne, iepure, etc. In Lipsce'a se fabricara cu piei de cártitia. Palarieloru tiesute din paie de secara si ordiu, mai cu séma pentru femei, esista fórtu de multu in Itali'a. Mai pana la 1850 palarieloru de paie din Itali'a au fostu unulu din obiectele cele mai cautate pentru toalet'a dameloru. Pe timpulu lui Ludovicu XIV medicii, advocatii, procurorii, studentii, farmecistii purtau o palaria ascutita cu borduri mici. Palari'a nalta, cu bordurile largi si indouíte incepú a se intrebuintiá pe la inceputulu acestui secolu, si acésta moda a continuatu pana astadi; variatiuniloru pórtá numele diferiteloru evenimente mari, victorii insemnate, persóne celebre, etc. (V. Cov.)

Post'a Redactiunei.

Dlul *Unu laicu ortodocsu*. Apretiuimu obiectiunile DTala, dar nu voimu prin ele a justificá nemoral'a. La consistoriu avemu date, negru pe albu, despre

scandalele si abuserile facute de unce fecie bisericesci. Daca prescrieloru canonice nu se póte coresponde intru tóte: implinésca-se numai a diecea parte din ele, totusi va fi bine

La mai multi dd. protopopi si inspectori. Ni s'au trimisu de multecori spre publicare Concurse, ér tacs'a publicarei nici pana astadi. Acést'a ni-a causatu dauna, pentrucá tacs'a de timbru trebuie s'a dámu dela noi, si pe viitoriu numai acelorou publicatiuni tacsabili vomu dá locu, pentru cari ni se va trimite deodata si pretiulu publicarei.

Rdiss. G. C. 4 fl. v. a. pentru publicarea concursului n'au fostu alaturati in epistóla. Binevoiesce supletoriu a ni-ii administrá.

Rdiss. I. F. Concursulu, pe cele 16 comune dela velginlu Crisiului-rapele, nu-lu potemu publicá pana nu ni tramiti tacs'a. Motivele sunt cele de mai susu.

CONCURSU.

1

Devenindu vacanta parochi'a din comun'a Sirbi protopopia-tulu Luncii: pentru deplinirea aceleiasi parochii se deschide concursu pana in 25. Martie a. c. candu va fi si alegerea;

Emolumentele sunt 24 de jugere pamentu aratoriu, cortelu liberu, stólele indatinatate, o jumata de di de lucru, lemne de focu, biru dela 140 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochie voru avea recursurile sale bine adornate pana la terminulu prefiptu ale transpune la protopopulu tractualu in Oradea-mare. Sirbi 27 Februaru 1874.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine **Gavriulu Netu** protopopulu Luncii.

Concursu.

3

Prin decisiunea venerabilului consistoriu plenariu gr. or. din Aradu, de datulu 5 fauru a. c. Nr. 1346 din anulu 1873 enunciuendu-se reducerea ambeloru parochii vacante din Ohaba-forgaciu intrun'a; si prin aceea anulandu-se alegerea de preoti, ce s'a fostu efeptuitu acolo la 23. Septemvre 1873 pentru deplinirea acelorou doue parochie: prin acést'a se deschide concursulu pentru deplinirea parochiei acum reduce, cu terminulu pana la 17. martiu a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: un'a sesiune estravilana venitele stó-lari dela intrég'a comuna bisericesca, carea consta din 385 de case; cu o poporatiune de 1780 de suflete; afara de acea birulucate un'a mesura de cucurusu in bombe, dela fiecare casa

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, suntu avisati, recursele loru—adresate comitetulu parochiale din Ohaba-forgaciu,—pana la prefiptulu terminu, a le susterne parintelui protopresviteru tractualu, **Georgiu Cratiunescu**, in Belintiu, post'a ultima Kizsetó.

Este de observatu, cá in list'a de candidati numai acei recurenti se voru primí, cari pe langa testimoniale despre studiale pregatorita fi despre absolvirea cursuriloru teologice, voru produce si testimoniu de calificatiune *pentru parochiele de frunte Ohaba-forgaciu*, 24 fauru 1874

Comitetulu parochialu gr. or. rom.

In contielegere cu mine; **Georgiu Cratiunescu**, protterulu tractualu.

Concursu

3

pentru deplinirea postulu invetiatorescu in comun'a Chelmacu protopopiatulu si inspectoratulu Lipovei cu care sunt incopeciate urmatórele emoluminte:

In bani 105 fl. pentru clisa, sare si lumini 42 fl., 24 meti grau, 24 meti cucurudiu, 4 jugere de pamentu aratoriu, 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si localitatea scólei, cortelu liberu cu $\frac{3}{4}$ jugeru de gradina, si tacs'a dela imormentari unde va fi postitu 40. cruceri.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de asi tramite recursurile loru instruite cu testimoniu despre studiele pregatorice, despre absolvirea cursului pedagogicu, despre depunerea examenului de calificatiune cu succesu bunu, si despre portarea sa morala, adresate comitetulu parochialu, la subsemnatulu in Lipov'a, pana in 17 Martie v. a. c. candu se va tiené si alegerea. Si pana atunci au de a se presentá in una din domineci in s. biserica pentru de a-si aretá desteritate in tipicu si cantare.

Chelmacu 17 Februaru 1874.

Comitetulu parochialu

in contielegere cu **Christoforu Giuchiciu** m. p. inspectoru cercualu de scóle.